

PHÒNG THÔNG TIN LIÊN HỢP QUỐC TẠI VIÊN

Tài liệu thông tin truyền thông

UNIS/NAR/1080

22 - 6 - 2010

Không công bố trước 10:00 (Oa-sinh-tơn), 14:00 (GMT), 16:00 (CET) ngày 23-6-2010

Báo cáo Tình hình Ma túy Toàn cầu năm 2010 của UNODC cho thấy xu hướng chuyển sang các loại ma túy mới và thị trường mới

Báo cáo nêu bật mối đe dọa của ma túy đối với sức khỏe và an ninh

VIÊN, 23-6-2010 (Phòng Thông tin Liên hợp quốc) – Báo cáo Tình hình Ma túy Toàn cầu năm 2010 được công bố bởi Cơ quan Phòng chống Ma túy và Tội phạm của Liên hợp quốc (UNODC) tại Câu lạc bộ Báo chí Quốc gia ở Oa-sinh-tơn ngày hôm nay cho thấy lạm dụng ma túy đang có xu hướng chuyển qua sử dụng các loại ma túy mới và thị trường mới. Trồng cây ma túy đang giảm sút ở Afghanistan (thuốc phiện) và các nước Ađecan (côca), còn sử dụng ma túy ở các nước phát triển vẫn ở mức ổn định. Tuy nhiên, có dấu hiệu cho thấy lạm dụng ma túy gia tăng ở các nước đang phát triển, còn lạm dụng ma túy tổng hợp ATS và thuốc kê đơn thì gia tăng trên toàn thế giới.

Trồng thuốc phiện và côca giảm sút

Báo cáo cho thấy nguồn cung hai loại ma túy chính trên thế giới là opiat và cocain đang trên đà giảm sút. Diện tích trồng thuốc phiện toàn cầu đã thu hẹp gần một phần tư (23 %) trong hai năm qua. Sản lượng thuốc phiện tuốt dốc vào năm 2010 do sâu bệnh có thể phá hủy tới một phần tư diện tích gieo trồng thuốc phiện ở Afghanistan. Diện tích trồng cây côca đã thu hẹp 28 % trong 10 năm qua, nay vẫn tiếp tục đi xuống. Sản lượng côca trên toàn thế giới sụt giảm 12-18% trong các năm 2007-2009

Hêrôin: sản xuất giảm, bắt giữ ít

Tiềm năng sản lượng hêrôin toàn cầu giảm 13% còn 657 tấn vào năm 2009, cho thấy tình hình sản xuất hêrôin ở cả hai nước Afghanistan và Myanma đều thấp. Lượng hêrôin thực tế xâm nhập thị trường còn thấp hơn nhiều (khoảng 430 tấn) bởi vì một lượng lớn thuốc phiện đang bị tích trữ. UNODC ước tính hiện nay có hơn 12.000 tấn thuốc phiện Afghanistan, hay nói cách khác khoảng hai năm rưỡi nhu cầu opiat trên toàn thế giới đang bị tích trữ. Thị trường hêrôin toàn cầu có giá trị khoảng 55 tỷ đôla tập trung ở Afghanistan (chiếm 90 phần trăm nguồn cung), Nga, Iran và Tây Âu, tổng cộng tiêu thụ một nửa khối lượng hêrôin làm ra trên thế giới.

Mặc dù Afghanistan là quốc gia sản xuất nhiều thuốc phiện nhất thế giới, nước này chỉ bắt giữ được khoảng 2 % tổng sản lượng hàng năm. Iran và Thổ Nhĩ Kỳ bắt giữ được nhiều nhất, chiếm quá nửa số lượng hêrôin bị bắt giữ trên toàn thế giới vào năm 2008. Tỷ lệ bắt giữ ma túy ở những nơi khác đều thấp hơn rất nhiều. Dọc theo tuyến đường phía Bắc, các nước Trung Á chỉ bắt được có 5 % trong tổng số 90 tấn heroin vượt biên sang Nga. Còn nước Nga trong khi tiêu thụ tới 20 % sản lượng heroin của Afghanistan, nhưng chỉ bắt giữ được có 4 % số lượng

chuyển vào trong nước. Số liệu vùng Balkan thậm chí còn thấp hơn nữa: chỉ một vài nước ở Đông Nam Âu, bao gồm cả các quốc gia thuộc Liên Minh Châu Âu bắt giữ chưa tới 2 % số lượng hêrôin chuyển vào.

Thị trường cocaine đang chuyển hướng

Báo cáo Tình hình Ma túy Toàn cầu năm 2010 cho thấy lượng cocaine tiêu thụ ở Mỹ đã giảm sút rất nhiều trong mấy năm qua. Giá bán lẻ cocaine ở Mỹ đã sụt giảm khoảng 2/3 giá trị vào thập niên 1990 và khoảng 1/4 giá trị trong thập niên 2000. Ngài Antonio Maria Costa, Giám đốc Điều hành UNODC nói: “Nguyên nhân bạo hành liên quan đến ma túy đang diễn ra ở Mêhicô là do các băng nhóm tội phạm tranh cướp thị trường đang bị thu hẹp. Cuộc chiến này lại là điều may mắn đối với Châu Mỹ, khan hiếm cocaine khiến cho tỷ lệ nghiện hút giảm, giá bán tăng còn độ tinh khiết của ma túy thì giảm”.

Vấn đề đã lan sang cả phía bên kia Đại Tây Dương: trong 10 năm qua số người sử dụng cocaine ở Châu Âu đã tăng gấp đôi, từ 2 triệu người năm 1998 lên 4,1 triệu người năm 2008. Thị trường Âu Châu năm 2008 (34 tỷ đô la) có giá trị gần như ngang bằng với thị trường Bắc Mỹ (37 tỷ đô la). Chuyển hướng về cầu dẫn đến chuyển hướng về tuyến đường buôn bán ma túy, với số lượng cocaine từ các quốc gia Andean qua Tây Phi đổ về Châu Âu. Tình trạng này dẫn đến sự mất ổn định trong khu vực. Ngài Costa nói: “Người hít cocaine ở Châu Âu đang giết chết các khu rừng nguyên thủy ở các quốc gia Andean và tha hóa chính phủ các quốc gia Tây Phi.”

Lạm dụng ma túy tổng hợp sẽ vượt lên trên opiat và cocaine cộng lại

Số người lạm dụng ma túy tổng hợp chất kích thích dạng amphetamine ATS trên toàn thế giới - ước tính 30-40 triệu người - sẽ vượt lên trên số người lạm dụng các chất có nguồn gốc thuốc phiện và cocaine cộng lại. Còn có bằng chứng ngày càng nhiều người lạm dụng các loại thuốc phải có đơn bác sĩ. Ngài Costa cảnh báo: “Chúng ta không thể giải quyết vấn nạn ma túy nếu chỉ đẩy người nghiện cocaine và hêrôin chuyển sang sử dụng các chất gây nghiện khác hiện có rất nhiều được chế xuất tại các cơ sở của mafia với giá thành rất rẻ”.

Thị trường ATS rất khó phát hiện bởi vì đường dây vận chuyển ngắn (các cơ sở sản xuất thường đặt gần các thị trường tiêu thụ chính) và nguyên liệu vừa hợp pháp lại vừa dễ kiếm. Các nhà sản xuất rất nhanh tung ra thị trường các sản phẩm mới (như Ketamine, Piperazine, Mephedrone và Spice) và mau chóng khai thác các thị trường mới này. Ngài Costa nói: “Các loại ma túy mới này là vấn nạn kép. Một là, chúng được làm ra nhanh hơn rất nhiều so với việc ban hành các qui chế kiểm tra giám sát và thi hành pháp luật. Hai là, chúng được tiếp thị khôn khéo ranh mãnh bởi được làm ra theo nhu cầu khách hàng đáp ứng được các sở thích đặc biệt trong những hoàn cảnh đặc biệt”.

Số labô bí mật sản xuất ma túy tổng hợp ATS bị phát hiện tăng 20% năm 2008, ngay cả ở những quốc gia chưa từng có từ trước.

Sản xuất thuốc lắc ‘ecstasy’ gia tăng ở Bắc Mỹ (đáng chú ý là ở Canada) và một số nơi ở Châu Á. Sử dụng ma túy tổng hợp ATS cũng được cho là gia tăng ở Châu Á. Một biểu hiện về tính lưu động của thị trường ma túy là sử dụng ecstasy ở Châu Âu đã giảm xuống từ năm 2006.

Cần sa vẫn còn là ma túy được thế giới ưa chuộng

Cần sa vẫn là loại ma túy được trồng và sử dụng nhiều nhất trên thế giới: loài cây này được trồng ở hầu hết tất cả các quốc gia trên thế giới và có khoảng 130 đến 190 triệu người sử dụng. Ít nhất một lần trong năm - cần lưu ý những tham số này không mấy có ý nghĩa đối với các trường hợp nghiện. Hiện tượng sử dụng cần sa giảm tại những thị trường giàu có nhất là Bắc Mỹ và một phần Châu Âu cũng cho thấy đặc điểm chuyển đổi của lạm dụng ma túy

UNODC đã phát hiện bằng chứng trồng cần sa trong nhà nhằm mục đích thương mại ở 29 quốc gia, đặc biệt ở Châu Âu, Châu Úc và Bắc Mỹ. Trồng cần sa trong nhà là nghề kiếm tiền và nguồn kiếm lời của các băng nhóm tội phạm. Trên cơ sở những bằng chứng thu thập năm 2009, Afghanistan hiện là nước dẫn đầu thế giới sản xuất dầu Cần sa (và cả thuốc phiện nữa).

Điều trị cai nghiện chưa đáp ứng nhu cầu

Báo cáo Tình hình Ma túy Toàn cầu năm 2010 vạch ra sự thiếu thốn trầm trọng các cơ sở điều trị cai nghiện trên toàn thế giới. Ngài Costa cảnh báo: “Người giàu ở những nước giàu có tiền bạc để điều trị, còn người nghèo và những nước nghèo đang phải đối mặt với những hậu quả tồi tệ nhất đối với sức khỏe. Báo cáo ước tính năm 2008 chỉ có 1/5 số người nghiện ma túy trên thế giới được tiếp nhận điều trị, điều đó có nghĩa là khoảng 20 triệu người lệ thuộc ma túy không được chữa trị. Ngài Costa nói: “Đã đến lúc phải phổ cập tiếp cận điều trị cho tất cả người nghiện”.

Ngài kêu gọi lấy sức khỏe làm trọng tâm cho công tác kiểm soát ma túy. “Nghiện ma túy là tình trạng sức khỏe chữa trị được, không phải là án tử hình. Người nghiện ma túy phải được đưa đi điều trị, chứ không phải đưa vào trại giam. Điều trị cai nghiện phải là một phần trong cả hệ thống chăm sóc sức khỏe”.

Ngài cũng kêu gọi tôn trọng quyền con người. “Dẫu có dùng ma túy hay đang trong trại giam, điều đó không tước bỏ được quyền làm người. Tôi kêu gọi các quốc gia có phạm nhân bị hành quyết vì tội phạm ma túy, hay tồi tệ hơn bị sát hại vì xét xử ngoại tư pháp, cần chấm dứt ngay những việc làm này”.

Dấu hiệu cảnh báo tại các quốc gia đang phát triển

Ngài Costa chỉ ra hiểm họa lạm dụng ma túy tại các quốc gia đang phát triển. “Thế lực thị trường đã tạo nên khuôn khổ mất cân đối của nền kinh tế ma túy; các quốc gia giàu có cũng là những nước tiêu thụ ma túy nhiều nhất thế giới đã áp đặt lên những nước nghèo (là những nơi cung cấp và vận chuyển ma túy) sự thiệt hại vô cùng lớn. Các nước nghèo không thể giải quyết được vấn nạn lạm dụng ma túy gia tăng. Các nước đang phát triển đang đối mặt với một cuộc khủng hoảng hiển hiện khiến hàng triệu người lâm vào cảnh khốn cùng vì lệ thuộc ma túy”.

Ngài nói đến sự bùng nổ tiêu thụ heroin ở Đông Phi, tăng vọt lạm dụng cocaine ở Tây Phi và Nam Mỹ, và cơn sốt sản xuất lạm dụng ma túy tổng hợp ở Trung Đông và Đông Nam Á. “Chúng ta sẽ không giải quyết được vấn đề ma túy nếu như chỉ đẩy vấn đề tiêu thụ ma túy ở các nước phát triển sang các nước đang phát triển”.

Buôn lậu ma túy và mất ổn định

Báo cáo Tình hình Ma túy Toàn cầu năm 2010 giành một chương nói về ảnh hưởng gây mất ổn định do buôn lậu ma túy ở các nước trung chuyển, tập trung phân tích sâu về vấn đề cocaine. Báo cáo cho thấy chậm phát triển và quản lý nhà nước non kém khiến tội phạm gia tăng và gây tình hình mất ổn định. Báo cáo cũng phân tích tiền bạc, của cải, bạo lực và quyền hành của các tổ chức tội phạm ma túy sẽ gây phương hại đến nền an ninh, thậm chí chủ quyền quốc gia như thế nào. Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc đã nhiều lần đặt ra chương trình nghị sự bàn thảo biện pháp đối phó mỗi đe dọa đối với an ninh do buôn lậu ma túy.

Trong lúc bạo lực liên quan đến ma túy ở Mêhicô đang được đặc biệt quan tâm, vùng Tam giác phía Bắc Trung Mỹ gồm Guatemala, Honduras và El Salvador thậm chí còn chịu ảnh hưởng nặng nề hơn vì tỷ lệ giết người ở đây còn cao hơn Mêhicô rất nhiều. Báo cáo nêu rõ Venezuela đã trở thành xuất phát điểm chủ chốt nguồn cocaine đưa đến Châu Âu: từ 2006 đến 2008, hơn một nửa lô hàng vận chuyển cocaine bằng tàu biển tới Châu Âu bị phát hiện đều xuất phát từ Venezuela.

Báo cáo nêu bật tình hình bất ổn ở Tây Phi nay đã trở thành một trung tâm buôn bán cocaine. Báo cáo nhận định “tội phạm ma túy đã hợp tác với các nhân vật trùm sò trong một số nhà nước độc tài”, liên hệ đến các bê bối mới đây ở Ghi nê Bit xao.

Ngài Costa kêu gọi tăng cường phát triển nhằm giảm bớt nguy cơ tội phạm và hợp tác thi hành pháp luật đấu tranh phòng chống buôn bán ma túy. Ngài nói: “Nếu chúng ta không đối phó hiệu quả với tội phạm có tổ chức, cộng đồng xã hội của chúng ta sẽ bị bắt giữ làm con tin và hoạt động kiểm soát ma túy sẽ bị phương hại nếu như cứ tiếp tục đòi hủy bỏ các công ước của Liên hợp quốc bị phê phán là nguyên nhân đưa đến tội phạm và mất ổn định. Ngài cảnh báo: “Làm như thế sẽ xóa hết những thành tựu đạt được về kiểm soát ma túy trong thập niên qua, dẫn đến tại uơng cho sức khỏe nhân loại. Tuy nhiên, nếu không thực hiện điều trị cai nghiện một cách nghiêm túc, công luận ủng hộ các công ước kiểm soát ma túy của Liên hợp quốc sẽ không còn mạnh mẽ như trước.”

* * * * *

Để có thêm thông tin, xin liên hệ:

Walter Kemp

Phát ngôn viên và chuyên gia viết diễn văn của UNODC

Điện thoại di động: (+43-699) 1459-5629

Email: walter.kemp@unodc.org

Shashi Kara

Cán bộ Quản lý Chương trình, UNODC Niu Yoóc

Điện thoại: (+1-212) 963-7227

Di động: (+1-646) 239-0909

Email: karas@un.org